

VERGİ PUSULASI

4.yıl

Maliye Denetim Elemanları Derneği
3 Aylık Yayını

VERGİ PUSULASI

Sayı 1

Tarih Temmuz/2022

Sahibi Maliye Denetim Elemanları Derneği Adına Dernek Başkanı
Halit İslam EKMEN

Genel Yayın Yönetmeni Naciye TAŞKESEN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Ufuk KAYNAR

Dış İlişkiler Koordinatörü Mehmet Nazmi TOR

ve Reklam Sorumlusu

Yayın Kurulu Şenay OTO

Ayfer KAYACAN

Funda ŞAHİN

Fırat DEMİR

Hüseyin PEKMEZCİLER

Sinan UYGUR

Adem YALÇIN

Rıdvan ÖNDER

Nasuh ERDÖNMEZ

Ankara Temsilcisi Behiç BARIŞIK

İzmir Temsilcisi Kazım ATİK

Makale Göndermek İçin yayin@mded.org

Dizgi ve Görsel Tasarım Bi'Motion Media

Yayın Satış Ve Yazışma Adresi Finanskent Mah. Finans Cad. Sarphan Finans Merkezi
Sitesi B Blok No:5/B No:333 Ümraniye/İstanbul
(212) 909 13 10 yayin@mded.org www.mded.org

Baskı Cilt Besabes Matbaacılık Yayıncılık LTD. ŞTİ.

Melih Gökçek Bulvarı Eminel İş Merkezi Kat:1 No 18/80

Yenimahalle / Ankara (312) 395 09 34

Yıllık Abone Bedeli 300,00 TL (KDV Dahil)

- Dergimiz 3 AYLIK DERGİ olup, gönderilen makaleler en az 1 tanesi 10 yıl ve üzeri mesleki kıdeme sahip olan 2 okuma komisyonu üyesi tarafından okunmaktadır.
- Okuma komisyonu tarafından uygun görülen makaleler yayın kurulu kararı ile yayımlanmaktadır. Yazım ve yayın kuralları derginin son sayfasında yer almaktadır.
- Vergi Pusulası Dergisinde yer alan yazı, tablo, şekil veya resimlerin telif hakkı Maliye Denetim Elemanları Derneğine aittir. Bir bölümü veya tamamı Dernek Yönetim Kurulu yazılı izni olmaksızın kopyalanamaz ya da basılamaz yazılardan alıntı yapıldığında kaynağın belirtilmesi gerekmektedir.
- Vergi Pusulası Dergisinde yayımlanan yazıların bilimsel ve etik sorumluluğu yazarlara aittir. Bu yazılar Hazine ve Maliye Bakanlığı'nun veya Vergi Denetim Kurulu'nun görüşü olarak değerlendirilemez

Yazı Danışma Kurulu

ADI - SOYADI	UNVANI	GÖREV YERİ
Naciye TAŞKESEN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Adile ECEMİŞ GÜLEÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Çiğdem GÜNEŞ AŞIK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mikail OKYAY	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan AYZİT	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Fırat DEMİR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Bayram MAVİ	Hazine ve Maliye Müfettişi	Teftiş Başkanlığı
Cihad ULUS	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Adem YALÇIN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hüseyin SUNGUR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Behiç BARIŞIK	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Kürşat ÖZTÜRK	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yusuf YILDIZ	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Sedat KANLI	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Salih YILMAZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Sinan UYGUR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ahmet YAVUZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
İkbal BAŞ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Rıdvan ÖNDER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Bilal KABASAKAL	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Emre SEZER	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sercan KOÇ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Mehmet SUBAŞI	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
İbrahim Eren ARSLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Yusuf KARATAŞ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Ferhat ATAKUL	Hazine ve Maliye Müfettişi	Teftiş Başkanlığı
Halit İslam EKMEN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Pelin ÇOŞKUN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Harun DOĞAN	E. Vergi Müfettişi	Özel Sektör
Uğur KÜÇÜKKAHYAOĞLU	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Kamil SIR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Ramazan EFE	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Hasan KAYA	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Zehra DURKUN	Hazine ve Maliye Müfettişi	Teftiş Başkanlığı
Murat DÖNMEZ	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Cevdet KAPLAN	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Haluk AMİL	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1
Naci KAYAÖZÜ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Sibgatullah İMAMOĞLU	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Alican KARABULUT	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Naci KAYAKÖZÜ	Vergi Müfettişi	Ankara Sektörel-1
Mehmet Nazmi TOR	Vergi Müfettişi	İstanbul Sektörel-1

ÖNSÖZ

Değerli Okurumuz,

Maliye Denetim Elemanları Derneği üyelerinin değerli katkıları ile hazırlanan Vergi Pusulası isimli süreli yayınınızın ilk sayısını okurlarımız ile buluşturmanın gururunu yaşamaktayız. Hazine ve Maliye Bakanlığının önemli ve saygın mensuplarının bünyesinde barındıran Maliye Denetim Elemanları Derneğinin misyonu merkezi denetim elemanı kültürü ile yetişen kıymetli üyelerimiz ve tüm maliye camiasını kucaklamaktır. Bu yolda atılacak en kıymetli adımın üretmek ve paylaşmak olduğunun bilinci ile dergimizin ilk sayısını siz değerli okurlarımızın dikkatine sunuyoruz.

On makaleden oluşan dergimizin ilk sayısında tüm okurlarımız için faydalı olacağını düşündüğümüz soru-cevap, yargı kararları, güncel özelge bülteni, güncel mevzuat bölümlerine ve pratik bilgilere de yer vermekteyiz. Tamamı Sektörel Denetim Daire Başkanlıklarında görevli müfettişler ve akademisyenlerce hazırlanan dergimizin ilk sayısında finans sektörü, kripto paralar, ödeme sistemleri, varlık yönetim şirketleri, yeniden değerlendirme, değerli konut vergisi ve başkaca vergisel konulara ilişkin faydalı bilgiler yer almaktadır.

Dergimizin ilk sayısında emeği geçen tüm yazarlarımız, yazı danışma kurulu üyelerimiz ve kıymetli okurlarımıza teşekkür ederiz. Faydalı olması dileğiyle...

Vergi Pusulası Dergisi
Yayın Kurulu

SORU - CEVAP

Elif AKKOÇ MUTLU

E. Vergi Müfettişi

Soru-1: Personelime doğum ve evlenme halinde altın veriyorum. Bunları personelin ücret bordrosuna dahil etmem gerekiyor mu? Bu ödemelerden stopaj yapacak mıyım?

Cevap-1: 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 25/4. maddesine göre; hizmet erbabına yapılan evlenme ve doğum yardımı ödemelerinin, ücretlinin iki aylık brüt ücretine tekabül eden tutarı aşmayacak şekilde gelir vergisinden istisnası edilmesi, varsa aşan kısmın ise vergiye tabi tutulması gerekmektedir. Ancak bu yardım ödemelerine ilişkin düzenlenen kağıtlar Damga Vergisi Kanunu'na ekli (2) sayılı tablonun IV/34 fıkrası kapsamına girmediğinden, söz konusu ödemelere ilişkin düzenlenen kağıtların Kanun'a ekli (1) sayılı tablonun IV/1-b fıkrasına göre damga vergisine tabi tutulması gerekmektedir.

Bu nedenle personelinize doğum ve evlenme münasebetiyle verdiğiniz altın yardımlarının personelin maaşının 2 katına isabet eden kısmı için gelir vergisi stopajı yapılmayacak, aşan kısım için yapılacaktır. Damga vergisi açısından ise herhangi bir sınır olmadığından tüm tutar üzerinden ücretin damga vergisi hesaplanacaktır.

Soru-2: Taşeronumuzla aramızda imzaladığımız sözleşmede hem 15 Milyon TL tutarında hizmet (sözleşme) bedeli, hem de ayrıca taşeronunun hizmeti vaktinde sağlayamaması halinde ödemesi gereken tazminat ve cezai şart tutarı toplamı olarak 8 Milyon TL (4 milyonu tazminat bedeli, 4 milyonu cezai şart tutarı olmak üzere) yer almaktadır. Bu durumda damga vergisi matrahını nasıl dikkate alacağız?

Cevap-2: 488 Sayılı Kanun'un 14. Maddesinde "Kağıtların Damga Vergisi bu kanuna ekli (1) sayılı tabloda yazılı nispet veya miktarlarda alınır." denilmiştir. Yine mezkûr kanunun 6. maddesinde ise "Pey akçesi, cayma tazminatı, ücret teokifi, cezai şart gibi bir sözleşmenin müeyyidesi mahiyetinde olan taahhütlerden, başlı başına bir sözleşmeye konu olmadıkça damga vergisi alınmaz." hükmüne yer verilmiştir.

Maddenin uygulanmasına yönelik yayınlanan 60 Seri No'lu Damga Vergisi Genel Tebliğindeyse, "...asil akit ve işlemle birlikte aynı kâğıtta yer verilen pey akçesi, cayma tazminatı, ücret teokifi, cezai şart gibi bir sözleşmenin yaptırımı olarak belirlenen taahhütlerden damga vergisi alınmayacak, damga vergisi asıl akit konusu işlem üzerinden alınacaktır. Ancak söz konusu taahhütler, ayrı bir kâğıtta düzenlenmesi ve başlı başına bir sözleşmeye konu olması durumunda damga vergisine konu teşkil edecektir." şeklinde açıklama yapılmıştır.

Konuyla ilgili 12.08.2020 tarih ve 41931384-155[11-2019]-E.28921 sayılı özelge de "Buna göre, asıl akit ve işlemle birlikte aynı kâğıtta yer verilen pey akçesi, cayma tazminatı, ücret teokifi, cezai şart gibi bir sözleşmenin yaptırımı olarak belirlenen

taahhütlerden damga vergisi alınmayacak, damga vergisi asıl akit konusu işlem üzerinden alınacaktır. Ancak söz konusu taahhütler, ayrı bir kâğıtta düzenlenmesi ve başlı başına bir sözleşmeye konu olması durumunda damga vergisine konu teşkil edecektir" denilmiştir.

Aynı doğrultuda verilen 10.07.2019 tarih ve 66813766-155[3-2018-60]-E.262388 sayılı özelgeye "...488 sayılı Kanunun 6. maddesine göre asıl akit ve işlemle birlikte aynı kâğıtta yer verilen pey akçesi, cayma tazminatı, ücret teokifi, cezai şart gibi bir sözleşmenin yaptırımı olarak belirlenen taahhütlere yer verilmesi durumunda damga vergisinin asıl akit konusu işlem üzerinden alınacağı, sözleşmenin yaptırımı olarak belirlenen taahhütlerin ayrı bir kâğıtta düzenlenmesi ve başlı başına bir sözleşmeye konu olması durumunda damga vergisine konu teşkil edeceği hususları dikkate alındığında, cezai şart tutarı dışında belli parayı ihtiva eden taahhüt içermeyen "Gizlilik Taahhüdü (Taahhütname)" başlıklı kağıdın damga vergisine tabi tutulmaması gerektiği" açıklanmıştır.

Dolayısıyla sözleşme bedelinin olduğu bir durumda sözleşmenin aynı metninde yer alan tazminat ve cezai şart tutarları damga vergisi matrahının tespitinde dikkate alınmayacak, damga vergisi matrahı sorduğunuz durum da 13 Milyon TL olarak dikkate alınarak, beyan edilecektir.

Soru-3: Envanter sayımında, aktifimizdeki bazı amortisman tabii kıymetleri bulamadık. Bunları envanterden çıkartacağız. Vergisel yönden yapılması gerekenler nelerdir?

Cevap-3: 3065 sayılı KDV Kanunu'nun 30/c maddesi hükmü gereğince, deprem, sel felaketi ve Maliye Bakanlığının yangın sebebiyle mücbir

sebepler ilân ettiği yerlerdeki yangın sonucu zayı olanlar hariç olmak üzere, zayı olan mallara ait katma değer vergisi mükellefin vergiye tabi işlemleri üzerinden hesaplanan katma değer vergisinden indirilemez.

Fakat söz konusu maddenin parantez içi hükmünde bu duruma bir istisna getirilmiştir. Şöyle ki, Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) 315 inci maddesine göre Maliye Bakanlığınca belirlenen faydalı ömürlerini tamamladıktan sonra zayı olan veya istisna kapsamında teslim edilen amortisman tabi iktisadi kıymetlere (ATİK) ilişkin yüklenilen katma değer vergisi ile faydalı ömrünü tamamlamadan zayı olan veya istisna kapsamında teslim edilen amortisman tabi iktisadi kıymetlere ilişkin yüklenilen katma değer vergisinin kullanılan süreye isabet eden kısmı indirilebilecektir. Dolayısıyla söz konusu şekilde aktifte yok olma nedeni tespit edilemeyen kıymet, VUK açısından ATİK vasfına haizse faydalı ömrünün kullanıldığı orandakine isabet eden KDV düzeltilmeyecek, henüz amortisman ayrılmayan kalan faydalı ömre isabet eden kısma denk gelen yüklenilen KDV tutarı ise ilave edilecek KDV olacak dikkate alınacaktır.

Buna karşılık işletmenin aktifinde kayıtlı çalınma veya kaybolma sonucunda uğradığı kayıplar mevcut yasal düzenlemeler çerçevesinde matrahtan indirilecek gider olarak kabul edilmemektedir. Çünkü gelir ve kurumlar vergisi mevzuatlarında sermayede meydana gelen azalmaların zarar sayılmayacağı hususunda düzenlemeler bulunmaktadır. Bu nedenle söz konusu kıymetlerin kalan maliyet bedelleri de kurum kazancından indirim konusu yapılamayacak, kanunen kabul edilmeyen gider olarak dikkate alınacaktır.

Soru-4: İnternette sattığımız mallar bazen kargoda hasara uğruyor ve müşterilerimiz ürünün paketten hasarlı çıktığını söyleyerek, mal bedelinin iadesini istiyor. Bu durumda bazen iade kargo masrafı, ürünün bedelinden daha yüksek olduğundan, ürünü geri almıyor, müşteriye bırakıyor, ücreti iade ediyoruz. Bu durumda KDV ve fatura düzenleme yönünden olan vergisel sorumluluğumuz nedir?

Cevap-4: VUK'un "İspat Edici Kağıtlar" başlıklı 227. maddesinin birinci fıkrasında; "Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmüne yer verilmiştir. Ayrıca Kanunun 229 uncu maddesinde fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari vesika olarak tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, 385 Sıra No.lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinin "Kapıdan veya Mesafeli Sözleşme Düzenlenerek Yapılan Satışlarda İade İşlemlerinde Belge Düzeni" başlıklı (4.) bölümünde, "4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 8 inci maddesinde, işyeri, fuar, panayır gibi satış mekanları dışında önceden mutabakat olmaksızın tecrübe ve muayene koşullu satışlar kapıdan satış olarak tanımlanmıştır. Bu tür satışlarda tüketiciye yedi günlük tecrübe muayene süresi sonuna kadar malı kabul veya hiçbir gerekçe göstermeden reddetme hakkı tanınmıştır. Mezkûr kanunun 9/A maddesinde ise mesafeli sözleşmeler; yazılı, görsel, telefon ve elektronik ortamda veya diğer

iletişim araçları kullanılarak ve tüketicilerle karşı karşıya gelinmeksizin yapılan ve malın veya hizmetin tüketiciye anında veya sonradan teslimi veya ifası kararlaştırılan sözleşmeler olarak tarif edilmiştir.

Sadece kapıdan ve mesafeli sözleşmeler düzenlenerek yapılan satışlara ilişkin iade işlemleri için Vergi Usul Kanununun mükerrer 257. maddesinin Hazine ve Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye istinaden iade bölümünün yer alacağı bir faturanın düzenlenmesi ve en az iki örneğinin müşteriye malla beraber gönderilmesi, bakanlık tarafından uygun görülmüştür. Söz konusu faturanın alt kısmına açılacak iade bölümünde;

- Malı iade edenin adı soyadı, adresi, imzası

- İade edilen mala ilişkin cins, miktar, birim fiyat ve tutar yer alacaktır.

Bu şekilde düzenlenen fatura malla beraber müşteriye gönderildiğinde müşteri malı iade etmek isterse iadeye ilişkin bölümü dolduracak ve iki örnek olan faturanın bir örneğini mal ile malı satana geri gönderecek, bir örneği kendinde kalacaktır.” hükmü bulunmaktadır.

Ancak müşteriye hasarlı olarak teslim edilmiş olan ancak geri alım bedeli ürün bedelinden yüksek olduğu için müşteride kalması tercih edilen ürünler ile ilgili olarak ise, herhangi bir mal iadesinden bahsedilemeyeceği için Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca herhangi bir belge düzenlenmesi gerekmemektedir.

Buna karşılık Katma Değer Vergisi (KDV) Kanununun;

- 1/1. maddesinde, ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde Türkiye’de yapılan teslim ve hizmetlerin KDV’ye tabi olduğu,

- 29/1. maddesinde; mükelleflerin yaptıkları vergiye tabi işlemler üzerinden hesaplanan KDV’den bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça faaliyetlerine ilişkin olarak kendilerine yapılan teslim ve hizmetler dolayısıyla hesaplanarak düzenlenen fatura ve benzeri vesikalarda gösterilen KDV’yi indirebilecekleri

- 29/3. maddesinde, indirim hakkının vergiyi doğuran olayın vuku bulduğu takvim yılı aşılıp aşılmamak şartıyla, ilgili vesikaların kanuni defterlere kaydedildiği vergilendirme döneminde kullanılabileceği,

- 30/c maddesinde ise, deprem, sel felaketi ve Maliye Bakanlığının yangın sebebiyle mücbir sebep ilan ettiği yerlerdeki yangın sonucu zayı olanlar hariç olmak üzere, zayı olan mallara ait katma değer vergisinin indirilemeyeceği,

- 34/1. maddesinde, yurt içinden sağlanan veya ithal olunan mal ve hizmetlere ait KDV’nin, alış faturası veya benzeri vesikalar ve gümrük makbuzu üzerinden ayrıca gösterilmek ve bu vesikalar kanuni defterlere kaydedilmek şartıyla indirilebileceği,

- 35 inci maddesinde, malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemde vazgeçilmesi veya sair sebeplerle matrahta değişiklik vuku bulunduğu hallerde, vergiye tabi işlemleri yapmış olan mükelleflerin bunlar için borçlandığı vergiyi, bu işlemlere muhatap olan mükelleflerinse indirim hakkı bulunan vergiyi değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve değişikliğin

meydana geldiği dönem içinde düzeltecekleri, ancak iade olunan malların fiilen işletmeye girmiş olması ve bu girişin defter kayıtları ile beyannamede gösterilmesinin şart olduğu hüküm altına alınmıştır.

KDV Kanununun 8/2'nci maddesinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanılarak Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanun kapsamında ödenen KDV'nin iadesi konusunda 54 Seri No.lu KDV Genel Tebliğinin (B/1) bölümünde açıklama yapılmıştır. Buna göre, tüketiciler tarafından malların iade edilip bedellerinin geri verilmesinin istendiği durumlarda, satıcı tarafından ödenen bedellerin KDV dahil tutarları tüketiciye iade edilecektir.

Hâlbuki kargo masrafı, satılan ürünün bedelinden daha yüksek olduğundan bahisle, müşteriye bıraktığınız zarar görmüş ürünlerde bu durum olmadığı için, zarar gören mallar nedeniyle yüklendiğiniz KDV'ler, KDV Kanununun 30/c maddesi hükmü uyarınca indirim konusu yapılamayacak ve indirim hesaplarındaki tutarlar düzeltilecektir.

Nitekim konuyla ilgili olarak verilen 25.05.2014 tarih ve 39044742-KDV.35-1200 sayılı özelgede de bu durumlar detaylı şekilde açıklanmış olup, aynı yönde açıklama verilmiştir.